

ISSN: 1306-3111/1308-7290
NWSA-Fine Arts
NWSA ID: 2013.8.4.D0142

Status : Original Study
Received: April 2013
Accepted: October 2013

E-Journal of New World Sciences Academy

Aysun Rabia Hamzaoğlu Birer

Nigde University, aysunhamzaoglu@yahoo.com, Nigde-Turkey

Ömer Bilgehansonsel

Gazi University, bilgehansonsel@gazi.edu.tr, Ankara-Turkey

<http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2013.8.4.D0142>

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MESLEKİ ÖZ-YETERLİK DURUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ: SELÇUK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmen adaylarının mesleki öz-yeterliklerinin farklı değişkenler (cinsiyet, sınıf düzeyi, başarı ortalaması ve mezun olunan lise türü) açısından incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini, Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda eğitim-öğretimine devam eden toplam 80 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veriler 2010-2011 eğitim öğretim yılında toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak Kurtuldu (2010) tarafından geliştirilmiş olan Müzik Öğretmeni Adayı Öz-Yeterlik Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS 15.0 paket programı kullanılmış olup, t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) ve yüzde frekans analizi uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik Eğitimi, Mesleki Öz-Yeterlik, Öğretmen Adayı, Müzik Öğretmeni

THE EXAMINATION OF THE CANDIDATE MUSIC TEACHERS' SELF-EFFICACIES, IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES: SELÇUK UNIVERSITY SAMPLE

ABSTRACT

The aim of this research is the examination of the candidate music teachers' self-efficacies, in terms of different variables (gender, class level, success average and type of the high school graduated). The sample of the research consists of 80 candidate music teachers from Selçuk University Ahmet Keleşoğlu Faculty of Education Department of Fine Arts Education, Department of Music Education, who are currently continuing their education and training. The data were gathered in 2010-2011 academic year. As the data-acquisition tool, Candidate Music Teacher Self-Efficacy Scale developed by Kurtuldu (2010) was used. In the analysis of the data, SPSS 15.0 packaged software was used and t-test, one way analysis of variance (Anova) and analysis of percentage frequency were applied.

Keywords: Music, Music Education, Self-Efficacies, Candidate Teacher, Music Teacher

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

İnsanları şekillendiren, değiştiren, kılavuzluk eden ve ilerleten en etkili süreçlerin başında kuşkusuz eğitim gelmektedir.

Eğitim sözcüğü farklı görüşteki eğitimcilerce değişik biçimlerde tanımlana gelmiştir. Çeşitli tanımlar arasındaki temel ortak noktaları içeren ve eğitimciler arasında hızla benimsenip yaygınlaştığı görülen bir tanıma göre eğitim, bireyin kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istedik davranış değişimi meydana getirme sürecidir (Uçan, 2005:7).

Eğitim, önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda nesilleri yönlendirme ve yetiştirme çalışması, bu yönlendirme ve yetiştirmenin ilmini, tekniğini, taktiğini öğreten bir bilimdir (Çelikkaya, 2009:28).

Modern eğitim kişilerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel açıdan ilerlemesini ve gelişmesini amaçlar.

"Eğitim bilim eğitimi, sanat eğitimi ve teknik eğitimin bir bileşkesi olarak görülebilmektedir" (Uçan, 2005).

1.1. Müzik Eğitimi (Music Education)

Müzik eğitimi temel olarak, müziksel bir davranış kazandırmak veya müziksel bir davranış değişikliği oluşturmaktır. Eğitim alan bireyin kendi müziksel yaşantısı eğitim süresince temel oluşturur. Bu temel ve amaç ışığında planlı ve programlı bir süreç izlenir ve hedeflere ulaşılır.

Müzik eğitimi yoluyla, bireyin özellikle müziksel çevresi ile iletişim ve etkileşiminin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir (Uçan, 2005:8). Bir bütün olarak müzik eğitimi, birbirinden ayrı düşünülemeyen üç ayrı kola ayrılmaktadır.

1.1.1. Genel Müzik Eğitimi (General Music Education)

Genel müzik eğitimi herkese ilişkindir ve bireylere ortak bir müzik kültürü kazandırmayı amaçlar. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında programa uygun şekilde yürütülür.

Genel müzik eğitimi, iş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program türü olarak ayırım gözetmeden her düzeyde, her aşamada her yaşta kişilere ilişkindir, sağlıklı ve dengeli bir "insanca yaşam" için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar (Uçan, 2005:31-32).

1.1.2. Özengen Müzik Eğitimi (Amateur Music Education)

Müzik eğitiminin bir diğer kolu ise özengen müzik eğitimidir. Örgün eğitimde özengen müzik eğitimi, genellikle müzik öğretmenleri tarafından yürütülen daha çok ders dışı kurulmuş koro ve çalgı grupları, eğitsel kol çalışmaları gibi eğitimlerdir. Yaygın eğitimde ise özengen müzik eğitimi özel kurslar, vakıflar, dernekler, müzik yapan topluluklar ve özel ders gibi bireysel ya da toplu müzik çalışmaları ile yürütülür.

Uçan, özengen müzik eğitiminin amacını, müziğe ya da müziğin belli bir dalına amatör olarak ilgi ve yatkınlığı bulunanlara ilişkin, müziksel katılım sağlayarak keyif almak ve bunu mümkün olduğunca devam ettirip geliştirmek için gereken müziksel davranışlar kazandırmak olduğunu belirtmektedir (Uçan, 2005:31-32).

1.1.3. Mesleki Müzik Eğitimi (Professional Music Education)

Mesleki müzik eğitimi; müzik alanındaki belirli meslek ya da çalışma dallarının gerektirdiği müziksel bilgi, beceri, anlayış ve alışkanlıkların kazandırılmasına ilişkin olarak verilen müzik eğitimidir (Uçan, 2005:31-32).

Mesleki müzik eğitimi veren kurumlar, yetiştirecekleri öğretmen adaylarında önceden belirlenmiş bir müziksel yetenek ve algı düzeyi ararlar. Bu yetenek düzeyini ve algıyı ölçebilmek için de adayların yeteneklerini ölçen giriş sınavları yapmaktadırlar.

Mesleki müzik eğitimi, üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı müzik eğitimi anabilim dallarında, güzel sanatlar fakültelerine bağlı müzik bölümlerinde, müzik ve sahne sanatları fakültelerinde, konservatuvarlarda ve güzel sanatlar ve spor liselerinde yürütülmektedir.

1.2. Öz-Yeterlik Kavramı (Self-Efficacy Conception)

Bandura'nın sosyal öğrenme teorisinde öne çıkardığı yeterlik inancı, bu teorinin ana merkezini oluşturan kavramlardan birisidir. Öz-yeterlik ise, bireylerin olası durumlar ile başa çıkabilmesi için gereken eylemleri ne kadar iyi yapabildiklerine ilişkin yargılarıyla ilgilidir. Bu yargılar olumlu ise kişi karşısındaki durumla ilgili yapacağı eylemleri, onu başarıya ulaştıracak şekilde planlayacaktır ya da bu yargıların olumsuz olması durumunda başarısızlık kaygısı yaşayacaktır (Morgil, Seçken ve Yücel, 2004:63).

Öz-yeterlilik inancı, eğitim alanında, öğretmenlik davranışlarındaki bireysel farklılıkları açıklamak için kullanılabilir. Ayrıca, öğretmen davranışlarını anlamak ve geliştirmek açısından önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir (Alabay, 2006). Bu sebeple öğretmenler, öğretmen adaylarını en iyi şekilde güdülemeli, öğretim yöntemlerini de kullanarak mesleğe kendilerini hazır hissetmelerini için destek olmalıdırlar.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu çalışmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının mesleki öz-yeterlikleri ile cinsiyet, mezun olduğu lise türü, akademik başarı notu ve sınıf düzey değişkenleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemektir. Bu araştırma; müzik öğretmeni adaylarının mesleki öz-yeterlik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi bakımından önemlidir. Müzik öğretmeni adaylarının, cinsiyet, mezun olduğu lise türü, akademik başarı notu ve sınıf düzey değişkenleri açısından mesleki öz-yeterliklerinin ne durumda olduğunu araştırması bakımından önem taşımaktadır.

2.1. Sınırlılıklar (Restrictions)

Bu araştırma; Selçuk Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2010-2011 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören lisans öğrencilerinden rastgele seçilmiş 80 öğrenci ile sınırlandırılmıştır.

2.2. Tanımlar (Definitions)

Öz-Yeterlik: Bandura'ya göre öz-yeterlik, bireyin belirli bir performansı göstermek için gereken etkinlikleri düzenleyerek başarılı bir biçimde gerçekleştirebilme kapasitesi hakkında kendine ilişkin yargısıdır (Lee, 2005:490).

Müzik Eğitimi: Müzik eğitimi temel olarak, müziksel bir davranış kazandırmak veya müziksel bir davranış değişikliği oluşturmaktır. Eğitim alan bireyin kendi müziksel yaşantısı eğitim süresince temel oluşturur. Bu temel ve amaç ışığında planlı ve programlı bir süreç izlenir ve hedeflere ulaşılır. Müzik eğitimi yoluyla bireyin, özellikle müziksel çevresi ile iletişim ve etkileşiminin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir (Uçan, 2005:8)

2.3. Araştırmanın Problemi (Problem of the Research)

Müzik öğretmeni adaylarının mesleki öz-yeterliklerinin saptanması açısından öneme sahip olan bu çalışmada problem cümlesi "Müzik öğretmeni adaylarının özyeterlikleri çeşitli değişkenlere göre farklılaşmakta mıdır?" olarak belirlenmiştir.

Bu ana problem cümlesi çerçevesinde şu alt problemlere cevap aranmıştır:

- Müzik öğretmeni adaylarının mezun oldukları lise türü değişkeni ile ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?
- Müzik öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkeni ile ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?
- Müzik öğretmeni adaylarının akademik başarı notu değişkeni ile ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?
- Müzik öğretmeni adaylarının sınıf düzeyi değişkeni ile ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

3. YÖNTEM (METHOD)

Müzik öğretmeni adaylarının mesleki öz-yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlayan bu çalışmada betimsel desen kullanılmıştır. Betimsel araştırma, var olan bir durum veya olayı nicel ya da nitel yönden belirleyen bir araştırma türüdür. Betimsel araştırmanın amacı, evrenin ya da ondan çekilen yansız bir örneklemin doğru bir tanımına ulaşmaktır (Karasar, 2005). Model olarak "genel tarama modeli" kullanılmıştır.

Çalışma grubunu, Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında eğitim öğretim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. 2010-2011 eğitim-öğretim yılında yapılan bu çalışma, toplam 80 müzik öğretmen adayı ile gönüllülük esas alınarak gerçekleştirilmiştir. Toplam 4 sınıf üzerinde gerçekleştirilen bu çalışmaya her sınıf düzeyinden 20 öğretmen adayı örnekleme rastgele seçilmiştir. Çalışma grubuna ait demografik bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubuna Katılan Öğretmen Adaylarının Demografik Bilgileri

(Table 1. Demographic Informations of the Candidate Teachers Who Attended the Research Group)

Cinsiyet	n	%
Erkek	40	50
Kız	40	50
Toplam	80	100
Sınıf Düzeyi	n	%
1	20	25
2	20	25
3	20	25
4	20	25
Toplam	80	100
Mezun Olduğu Lise Türü	n	%
Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	61	76,3
Düz Lise	19	23,7
Toplam	80	100

Bu çalışmada, bağımsız değişkenleri belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan demografik bilgi formu ve öğretmen

adaylarının öz-yeterlik durumlarını saptamak amacıyla Müzik Öğretmeni Adayı Öz-Yeterlik Ölçeği kullanılmıştır.

3.1. Demografik Bilgi Formu (Demographic Information Form)

Araştırmada kullanılan demografik bilgi formu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Demografik bilgi formunda toplam 4 soru bulunup bu formda müzik öğretmen adayının cinsiyeti, sınıf düzeyi, mezun olduğu lise türü ve akademik başarı notu sorulmuştur.

3.2. Müzik Öğretmeni Adayı Öz-Yeterlik Ölçeği (Self-Efficacy Scale For The Candidate Music Teacher)

Müzik öğretmeni adaylarının öz-yeterliklerinin belirlenmesi amacıyla Kurtuldu (2010) tarafından geliştirilmiş olan Müzik Öğretmeni Adayı Öz-Yeterlik Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek toplam 32 maddeden oluşmaktadır. Ölçek altı faktör altında toplanmıştır. Bu alt faktörler, müzik öğretmeni adaylarının mesleki becerileri, öğretmen becerileri, sınıf yönetimi, öğretim programına hakimiyet, kendini geliştirme ve idari işler konularındaki yeterlik algılarını sorgulamaktadır. Ölçeğin alt faktörleri şu şekilde sıralanmaktadır:

- Ders anlatımı ve müziksel beceriye ilişkin öz-yeterlik algısı
- Öğretmenlik davranışlarına ilişkin öz-yeterlik algısı
- Sınıfa hakimiyete ilişkin öz-yeterlik algısı
- Öğretim yöntemlerini uygulayabilmeye ilişkin öz-yeterlik algısı
- Öğretim programına hakimiyete ve eğitim düzeyine ilişkin öz-yeterlik algısı
- Okul yönetimi ile uyum sürecine ilişkin öz-yeterlik algısı

Ölçek beşli likert tipinde olup "Tamamen Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum" ve "Kesinlikle Katılmıyorum" şeklinde seçeneklerden oluşmaktadır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması Kurtuldu tarafından yapılmış ve ölçeğin güvenilirliği 0,95 bulunmuştur. Ölçeğin puan aralıkları ise tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Ölçeğe İlişkin Puan Aralıkları
(Table 2. Point Range According to the Scale)

Ölçek	Puan Aralığı
Tamamen katılıyorum	4,21-5,00
Katılıyorum	3,41-4,20
Kararsızım	2,61-3,40
Katılmıyorum	1,81-2,60
Kesinlikle katılmıyorum	1,00-1,80

Çalışmada Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda eğitim öğretim gören müzik öğretmen adayları tarafından Demografik Bilgi Formu ve Müzik Öğretmeni Adayı Öz-Yeterlik Ölçeği doldurulmuştur. Araştırmanın veri analizinde SPSS 15.0 paket programı kullanılmıştır. Belirlenen alt problemler doğrultusunda yüzde frekans, t-testi ve varyans analizi (Anova) yapılarak anlamlılıkları incelenmeye çalışılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR (FINDINGS AND COMMENTS)

Bu bölümde, belirlenen problem cümlesi çerçevesindeki alt problemlerin bulgu ve yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular (Findings for the First Sub Problem)

Tablo 3 incelendiğinde, müzik öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türü değişkeni ile ölçeğin beşinci alt faktörü olan "öğretim programına hakimiyete ve eğitim düzeyine ilişkin öz yeterlik algısı" arasında, güzel sanatlar ve spor lisesi mezunları lehine anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Diğer alt faktörler olan "ders anlatımı ve müziksel beceriye ilişkin öz yeterlik algısı", "öğretmenlik davranışlarına ilişkin öz-yeterlik algısı", "sınıfa hakimiyete ilişkin öz-yeterlik algısı", "öğretim yöntemlerini uygulayabilmeye ilişkin öz-yeterlik algısı" ve "okul yönetimi ile uyum sürecine ilişkin öz-yeterlik algısı", müzik öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türü değişkenine göre anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı saptanmıştır.

Tablo 3. Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Aldıkları Puanlara İlişkin T-Testi Sonuçları
(Table 3. T-Test Results of the Points Gained According to the Type of High School Graduated)

	Mezun olunan lise türü	n	X	S	sd	t
1. Alt faktör	Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	61	4,24	,55	78	,831
	Düz Lise	19	4,09	,68		
2. Alt faktör	Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	61	4,35	,63	78	1,203
	Düz Lise	19	4,14	,67		
3. Alt faktör	Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	61	4,19	,67	78	1,090
	Düz Lise	19	4,00	,65		
4. Alt faktör	Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	61	4,30	,57	78	,998
	Düz Lise	19	4,13	,67		
5. Alt faktör	Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	61	4,02	,63	78	2,401*
	Düz Lise	19	3,60	,69		
6. Alt faktör	Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	61	4,12	,73	78	-,015
	Düz Lise	19	4,12	,61		

*<,05

5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular (Findings for the Second Sub Problem)

Müzik öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkeni ile ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılaşmanın olup olmadığını saptamak için t-testi uygulanmıştır. Bu alt probleme ilişkin bulgular Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4'teki veri analizlerine göre, müzik öğretmen adaylarının cinsiyet değişkeni ile ölçeğin dördüncü alt faktörü olan "öğretim yöntemlerini uygulayabilmeye ilişkin öz-yeterlik algısı" arasında, erkeklerin lehine anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Diğer alt faktörler olan "ders anlatma ve müziksel beceriye ilişkin öz-yeterlik algısı", "öğretmenlik davranışlarına ilişkin öz-yeterlik algısı", "sınıfa hakimiyete ilişkin öz-yeterlik algısı", "öğretim programına hakimiyete ve eğitim düzeyine ilişkin öz-yeterlik algısı" ve "okul yönetimi ile uyum sürecine ilişkin öz-yeterlik algısı", müzik öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı saptanmıştır.

Tablo 4. Cinsiyet Değişkenine Göre Aldıkları Puanlara İlişkin T-Testi Sonuçları
(Table 4. T-Test Results of the Points gGained According to Gender Variable)

	Cinsiyet	n	X	S	sd	t
1.Alt faktör	Kız	40	4,11	,63	78	-1,472
	Erkek	40	4,30	,52		
2.Alt faktör	Kız	40	4,22	,77	78	-1,142
	Erkek	40	4,39	,48		
3.Alt faktör	Kız	40	4,04	,70	78	-1,403
	Erkek	40	4,25	,62		
4.Alt faktör	Kız	40	4,13	,65	78	-2,015*
	Erkek	40	4,40	,50		
5.Alt faktör	Kız	40	3,90	,61	78	-,366
	Erkek	40	3,95	,72		
6.Alt faktör	Kız	40	4,05	,76	78	-,904
	Erkek	40	4,19	,63		

*<,05

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular (Findings for the Third Sub Problem)

Müzik öğretmen adaylarının üniversitedeki "akademik başarı notu" değişkeni ile müzik öğretmeni adayı öz-yeterliği ölçeği alt boyutlarından "almış oldukları puanlar" arasında anlamlı bir farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (Anova) uygulanmıştır. Yapılan Anova sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Akademik Başarı Notu Değişkeni İle Aldıkları Puanlara İlişkin Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları
(Table 5. Anova Results for the Analysis of Academic Success Scores and the Points Gained)

		KT	sd	KO	F	p	Tukey Sonuçları
1.Alt faktör	Gruplar Arası	2,749	3	,916	2,883	041*	Akademik başarı notu 2,5 ve altı grubu ile 3,51-4 arası grubu
	Grup İçi	24,156	76	,318			
	Toplam	26,904	79				
2.Alt faktör	Gruplar Arası	4,631	3	1,544	4,119	,009*	Akademik başarı notu 2,5 ve altı grubu ile 3,51-4 arası grubu
	Grup İçi	28,485	76	,375			
	Toplam	33,116	79				
3.Alt faktör	Gruplar Arası	3,268	3	1,089	2,542	,063	---
	Grup İçi	32,570	76	,429			
	Toplam	35,838	79				
4.Alt faktör	Gruplar Arası	4,451	3	1,484	4,709	,005*	Akademik başarı notu 2,5 ve altı grubu ile 3,51-4 arası grubu
	Grup İçi	23,945	76	,315			
	Toplam	28,395	79				
5.Alt faktör	Gruplar Arası	6,376	3	2,125	5,600	,002*	Akademik başarı notu 2,5 ve altı grubu ile 3,51-4 arası grubu
	Grup İçi	28,843	76	,380			
	Toplam	35,219	79				
6.Alt faktör	Gruplar Arası	1,492	3	,497	1,015	,391	---
	Grup İçi	37,229	76	,490			
	Toplam	38,721	79				

*<,05

Tablo 5'teki Anova sonuçları incelendiğinde, müzik öğretmen adaylarının üniversite akademik başarı notu değişkeni ile ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında, ders anlatma ve müziksel

beceriye ilişkin öz yeterlik algısı, öğretmenlik davranışlarına ilişkin öz-yeterlik algısı, öğretim yöntemlerini uygulayabilmeye ilişkin öz-yeterlik algısı ve öğretim programına hakimiyete ve eğitim düzeyine ilişkin öz-yeterlik algısı alt boyutlarında, akademik başarı notu 2,5 ve altı olan öğretmen adayları ile 3,51 ve üstü olan öğretmen adayları arasında, 3,51 ve üstü olan öğretmen adaylarının lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular (Findings for the Fourth Sub Problem)

Müzik öğretmeni adaylarının sınıf düzeyi değişkeni ile ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını tespit edebilmek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Varyans analizi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Sınıf değişkeni ile aldıkları puanlara ilişkin varyans analizi (ANOVA) sonuçları
(Table 6. Anova results for the analysis of the classes and the points gained)

		KT	sd	KO	F	p	Tukey Sonuçları
1.Alt faktör	Gruplar Arası	5,421	3	1,807	6,392	,001*	3. Sınıf ile 2.Sınıf arasında
	Grup İçi	21,484	76	,283			3. Sınıf ile 4. Sınıf arasında
	Toplam	26,904	79				
2.Alt faktör	Gruplar Arası	6,150	3		2,050	5,777	,001*
	Grup İçi	26,966	76	,355	3. Sınıf ile 2. Sınıf arasında		
	Toplam	33,116	79		3. Sınıf ile 4. Sınıf arasında		
3.Alt faktör	Gruplar Arası	5,522	3		1,841	4,614	,005*
	Grup İçi	30,316	76	,399	3. Sınıf ile 2. Sınıf arasında		
	Toplam	35,838	79		3. Sınıf ile 4. Sınıf arasında		
4.Alt faktör	Gruplar Arası	5,262	3		1,754	5,762	,001*
	Grup İçi	23,134	76	,304	3. Sınıf ile 2. Sınıf arasında		
	Toplam	28,396	79		3. Sınıf ile 4. Sınıf arasında		
5.Alt faktör	Gruplar Arası	6,110	3		2,037	5,317	,002*
	Grup İçi	29,110	76	,383	3. Sınıf ile 2. Sınıf arasında		
	Toplam	35,220	79		3. Sınıf ile 4. Sınıf arasında		
6.Alt faktör	Gruplar Arası	4,504	3		1,501	3,335	,024*
	Grup İçi	34,217	76	,450			
	Toplam	38,721	79				

*<,05

Müzik öğretmeni adaylarının "sınıf düzeyi" bağımsız değişkeni ile ölçeğin alt maddelerinden "aldıkları puanlar" arasında anlamlı bir farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Anova sonuçlarına göre, ölçeğin ilk alt boyutu olan "ders anlatma ve müziksel beceriye ilişkin öz-yeterlik algısı"nda 3. sınıf ile 2. sınıf arasında, 2. sınıf öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmektedir. İkinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci alt boyut olan "öğretmenlik davranışlarına ilişkin öz-yeterlik algısı", "sınıfa

hakimiyete ilişkin öz-yeterlik algısı", "öğretim yöntemlerini uygulayabilmeye ilişkin öz-yeterlik algısı" ve "öğretim programına hakimiyete ve eğitim düzeyine ilişkin öz-yeterlik algısı"nda 3. sınıf ile 1., 2. ve 4. sınıflar arasında, 1., 2. ve 4. sınıfların lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu saptanmıştır. Son alt boyut olan "okul yönetimi ile uyum sürecine ilişkin öz-yeterlik algısı"nda ise 3. sınıf ile 1. sınıf arasında ve 1. sınıflar lehine anlamlı bir farklılaşmanın olduğu sonucuna varılmıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda varılan sonuçlar şunlardır;

- Aday öğretmenlerin mezun oldukları lise türü değişkeni ile ölçeğin beşinci alt faktörü olan "öğretim programına hakimiyete ve eğitim düzeyine ilişkin öz yeterlik algısı" arasında güzel sanatlar ve spor lisesi mezunları lehine anlamlı bir farklılaşma görülmüştür. Güzel sanatlar ve spor lisesi mezunu adaylar kendilerini eğitim düzeyi ve programa hakimiyet konusunda daha yeterli görmektedirler.
- Aday öğretmenlerin cinsiyet değişkeni ile ölçeğin dördüncü alt faktörü olan "öğretim yöntemlerini uygulayabilmeye ilişkin öz-yeterlik algısı" arasında, erkeklerin lehine anlamlı bir farklılaşma görülmektedir. Erkek öğretmen adayları kendilerini öğretim yöntemlerini kullanabilmede daha yeterli görmektedirler. Diğer alt faktörlerde anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir.
- Aday öğretmenlerin üniversite akademik başarı notu değişkeni ile ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında, ders anlatma ve müziksel beceriye ilişkin öz yeterlik algısı, öğretmenlik davranışlarına ilişkin öz-yeterlik algısı, öğretim yöntemlerini uygulayabilmeye ilişkin öz-yeterlik algısı ve öğretim programına hakimiyete ve eğitim düzeyine ilişkin öz-yeterlik algısı alt boyutlarında, akademik başarı notu 2,5 ve altı olan öğretmen adayları ile 3,51 ve üstü olan öğretmen adaylarının lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu da akademik başarı notu yüksek olan öğretmen adaylarının kendilerini alt faktörlerde yeterli hissettiklerini göstermektedir. Akademik başarı notu ile mesleki öz-yeterlik arasında paralel bir bağlantı olduğu söylenebilir.
- Aday öğretmenlerin sınıf düzeyi bağımsız değişkeni ile ölçeğin alt maddelerinden aldıkları puanların arasında ölçeğin ilk alt boyutu olan "ders anlatma ve müziksel beceriye ilişkin öz-yeterlik algısı"nda 3. sınıf ile 2. sınıf arasında, 2. sınıf öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmektedir. İkinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci alt boyut olan "öğretmenlik davranışlarına ilişkin öz-yeterlik algısı", "sınıfa hakimiyete ilişkin öz-yeterlik algısı", "öğretim yöntemlerini uygulayabilmeye ilişkin öz-yeterlik algısı" ve "öğretim programına hakimiyete ve eğitim düzeyine ilişkin öz-yeterlik algısı"nda 3. sınıf ile 1., 2. ve 4. sınıflar arasında, 1.,2. ve 4. sınıfların lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu saptanmıştır. Son alt boyut olan "okul yönetimi ile uyum sürecine ilişkin öz-yeterlik algısı"nda ise 3. sınıf ile 1. sınıf arasında ve 1. sınıflar lehine anlamlı bir farklılaşmanın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kurtuldu ve Çiftçi (2010) tarafından yapılan ve müzik öğretmenlerinin mesleki özyeterlik algısının incelenmesine ilişkin

çalışmada benzer sonuçlara ulaşılmış ve örneklemin büyük bir kısmı kendilerini yeterli görmüşlerdir.

Alabay (2006) tarafından yapılan ve ilköğretim okulöncesi öğretmen adaylarının fen ile ilgili öz-yeterlik inanç düzeylerinin incelenmesine ilişkin çalışmada adayların öz-yeterlik inançlarının oldukça yüksek olduğu tespit edilmiş, çalışmayla paralellik gösteren alt faktörlerde benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda,

Müzik öğretmen adaylarının genel olarak kendilerini yeterli hissettikleri ve mesleki özgüvene sahip olduklarını söylenebilir. Örneklem grubundaki öğretmen adayları mesleki açıdan oldukça yüksek bir mesleksi öz-yeterliliğe sahiptir. Akademik başarı notu yüksek olan öğretmen adayları, kendilerini oldukça yüksek bir yeterlilikte görmektedirler. Bu da akademik başarı notu ve mesleksi öz-yeterlik inancının paralellliğini göstermektedir. Aday öğretmenlerin çoğu genel olarak sorulara tamamen katılıyorum ya da katılıyorum şeklinde belirtmişlerdir. Bu da müzik öğretmeni adaylarının kendine güvenlerini net bir şekilde ortaya koymaktadır. Düz lise mezunu müzik öğretmen adaylarının eğitim düzeyleri ve öğretim programına hakimiyet konularında kendilerini daha yeterli hissedebilmeleri sağlanmalıdır.

Mevcut öğretim programının yanı sıra düz lise mezunu öğretmen adaylarının ek çalışmalar yapmaları sağlanmalı, güzel sanatlar ve spor lisesi mezunları ile aralarında bulunan düzey farklı kapatılmaya çalışılmalıdır. Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde müzik öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançlarının oldukça yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak özel öğretim yöntemleri ve öğretmenlik uygulamaları derslerinin yanı sıra aday öğretmenlerin mesleki öz-yeterliklerini yükseltmeye ve öğretmenlik mesleğine hakimiyetlerini artırmaya ilişkin ek uygulamalar konulmalıdır. Bu konuda uygulama öğretmenleri, aday öğretmenlere en iyi şekilde yol gösterici olmalı ve motive etmeye ilişkin çalışmalar içinde olmalıdır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Acar, T., (2007). Öz-Yeterlilik (Self-Efficacy) kavramı üzerine. Retrieved December 4, http://tulin.likya.org/Egitimle/Oz_yeterlik_T.Acar_.pdf.
2. Alabay, E., (2006). İlköğretim okul öncesi öğretmen adaylarının fen ile ilgili öz yeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi, Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.
3. Bandura, A., (1977). "Self-Efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change" Psychological Review.
4. Çelikkaya, H., (2009). Eğitim bilimlerine giriş-eğitimcilik ve öğretmenlik. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
5. Kurtuldu, M.K., (2010). Müzik öğretmeni adayı öz- yeterlik ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması, e-Journal of New World Sciences Academy.
6. Kurtuldu, M.K. ve Çiftçi, E., (2010). Müzik öğretmeni adaylarının mesleki öz yeterlik algılarının incelenmesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Van.
7. Morgil, İ., Seçken N. ve Yücel, S., (2004). Kimya öğretmen adaylarının öz-yeterlilik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi, BAÜ Fen Bil. Enst. Dergisi, Balıkesir.
8. Uçan, A., (2005). Müzik eğitimi. Evrensel Müzikevi, Ankara.
9. Snyder, C.R. and Lopez S., (2002). Handbook of positive psychology, Oxford University Press, USA.